

Pomhaj Bóh!

Cíklo 11.
12. měrza.

Létnik 9.
1899.

Serbiske njedželske īapjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez knihiczschečeřni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwortlētnu pschedplatu 40 np.

Njedžela īatare.

Gal. 4, 21—31.

Ale to Jerusalém, kotrež je horčach, to je ta frejna, kiž je našcha wschitkých macež.

Salomonowy templ bě wjèle kražnijschi hacž hěta teho shromadženja, ale tak wýchsche hacž šu njebejša wýchsche semje, tak wjèle wýchsche je kražnosć njebejškeho Jerusalema hacž semškeho.

Sswjathý japoschtoł widži w duchu hižo tvar, na kotrejž je tón řenjes ſam róžkny kamjen a na kotrejž dyrbja našche duschne kamjenje býež.

Wulki jendželski předář Whitfield je ras kražnje widomnu zyrkej s njewidomnej pschirunál. Wón ſnano tak praji: Bě wjèle ujemera na měscze tvarjenja tempela w Salomonowym czažu, ale tola město tvarjenja bě na Libanonu niz w Jerusalémie. Tam buchu mózne marmorewe kam, nje se ſkalow wulamane, tam šo tyžaz lět stare zedry puschežachu a šo do hrjadow dželachu. Wschitke kamjenje buchu w ſkalach wobrubane. Wjèle kamjenjow, na kotrejž ſapocžachu dželacž, njepſchińdže poſdžischo do tempela.

Na tvarnym měscze bě ropot dželanja, ſtajne hawtowanje gratow, hamorow, pilow, ſekerow. Ale w Jerusalémie bě ſwjathý mér. Sso nam drje powjeda, ſo bu wjeho dželo bjes ropota dokonjane. Bě předny hižo wjeho wotměřjene a naprawjene, ſo trjebachu jenož kamjen na kamjen poſožicž; hrjady, kotrež běchu wjeho ſe ſlotom po-

čehnjene, buchu jena pschi druhej poſožene. W ſwiatej cziſchinje roſcěſche templ horje k ſwojemu dokonjenju; a rěkaſche wo nim: tón řenjes je w ſwojim ſwjathym templu, mjelež psched nim wſcha ſemja.

Tak ma šo tež ſ duchownym tvarjenjom zyrkwe. Žow na ſemi je město tvarjenja: my ſmy wſchitzh psches ſchězenizu na tole město ſhadženi. Je jenož na tym ležane, ſo bychmy ſo psches Božu ruku jako pravne kamjenje ſa to město, kotrež je wón w zyrkwi ſa naš muſwolil, napravicež dali. Ale wjèle jich je, eži ſwoje město w ſwjathym tvarjenju ſhubja, ſo jako njehódní wupokasaja.

W ſmjertnej hodžinje pſchińdže Bóh tón řenjes a woſmije psches ſmjertnu ruku hódne namakane kamjenje a ſtaji je tam horčach w ſbóznej wěcznoſeži jedyn pschi druhim. Tak ſroſcze w cziſchinje wěcznoſež tvar, k majestetiskej, kražnej dokonjanoseži, hacž ſo ſum, hdyž ſu wſchě ſ Chrystuſhowej krwu wumózene duschne ſaſudžene, widomnje poſaže, hacž Jerusalém, kotrež je horčach, kaž ſwjathý japoschtoł jo widži, dele pſchińdže na ſemju, a potom kónz pſchińdže.

Potom budže na ſemi ſaſu paradise a budže rěkaſž: hlaſ, hěta Boža pola člowjekow. Na člowjekach na ſemi, kiž ſu džecži njebejškeho Jerusalema, dyrbí to pytnyč býež, dyrbí někaſka potajna móz ſo na nich poſažež. Šetkach ras na pučzowanju mlodeho, jednorje ſwoblekanego člowjeka. Žeho ſchtant bě hnydom na nim widžecž; bě zýle hinaſchi hacž druſh, Žeho draſta bě jednora, mějeſche mało pschi ſebi a pučzowasche tola jara daloko. Džiwach ſo nad tym,

þlyšchach pak potom, so je wón bohaty a wožebny muž, kij jako njesnaty pucžuje, so by wón tak šwét lěpje sešnał. Džecži njebeskeho Jerusalema pucžuja tež jako njesnaczi psches šwét. Wjedža, hdze je jich domisna a wjedža, so ma wupschestrjena Boža ruka doſez sa nich, sa seňske a sa njebeſte. Schtož je k Jeſužej pschiſchoł a cžistu cžinjeny psches jeho krej, tón je frej wot ſakonja. Ty dýrbisich! ty dýrbisich! tak ſakon wola. Jeni cžlowjekoj ſphtaja Božu wolu dopjelnicž, druhý pak njerodža wo nju. Alle wschitzh dýrbja tola ſhonicž; psches ſtutk ſakonja njebudže žane prawe psched Bohom. Pola tych, kij maja ſbóžnika, je to hinał. Woni wscho to cžinja, schtož Boži ſakon w džebacž kaſnjach žada, ale niz jako dželo, s kotrymž chzedža ſebi jenož Bože ſpodobanje ſaſlužicž, ale ſam iwo ſebje, kaž ſchtomy, kij netk bóřhy w naletnym ſlónzu ſapocžnu wubiwacž a kžecž.

Jeſuž dawa cžlowjeku wulku móz do wutroby: tale móz ſo w dopjelnjenju ſakonja počaze. Kaž woda ſo ſe žorla wulije, tak dýrbja kſchecžijske pocžinki s wutroby, w kotrež Jeſuž bydli, ſo wulecž.

Kaž jaſnoſcž ſe ſlónza pschińdze, tak luboſcž ſi wery. Njeje žadyn ſakon ſa ſbóžnikowe džecži, khiba tón, Jeſuža pschezo we wutrobje njeſcž. Hdyz to sprawne dopjelnja, dawa wón jim móz a woni móža wježeli a ſbožowni psches ſwét cžahnyč. Hamjen.

Naježi.

Wobrasshi po starých Póſnañskich ſapiſtach.
(Skoneženje.)

5.

Schěſcž njeđzel je ſo minhlo. Šsmjerež je hroſnje w měſce ſakhadžala. Kaf ſo tym pónđze, kotsiž ſu w měſce wostali? Ludžo w ſelenych hětach ſwérja ſebi hacž kónz leža. Tam móža ſi wěſtoſcžu widžecž, hacž hiſhce ſur ſi wuhenjow wuńdze. Džen a wjazy wuhenjow ſastanje ſo kuricž. Skončnje pschedobudžetej ſo wczipnoſcž a tež cžlowiske ſobucžueče ſe ſwojej možu pola tych, kotsiž ſu wučahnyli. Kaplan běſche radžił, ſo by ſo wuſhovalo, ſchto měl po wopuſheženej ſcžezzy do města pohladacž hicž. Zyrkwiński pschedstejicžer chze tam dobrowolne dónicz. Žemu ſtyska ſo po jeho winowej pinzy, hdzež je klicže težazh wostajil. A ſchto mohł wón netkole mjes wobydlerjemi w ſelenych hětach ſaſlužicž, měli wón tu cžerwene wino na ſkladze. Kaž kħroblu a hoſpodařiwy ſo netko tež wopjerasche, wobhlađniwoſcž tola njebeſte ſapomnił! Šprénja běſche ſebi wjeczornu ežaž ſi ſwojemu wophtej wuſwolil; dha móžesche ſo njeſprawne ružy ſa poſkladami ryja abo hacž je traſch pestilenziariuž telko dokhodow měl, ſo chze je tu ſhōwacž! — Runje wustupi měſacž ſadu mrbcžele.

Wobaj cžlowjekaj ſo ſtróžiſchtaj.

„Hdze je prédar. Schto tu ſtejtitaj, jako njebeſchtaj žane ſhmane ſwědomje měloj?“

„Nó“, ſarečza murjeř ſi dobremu, ſo přeni ſhrabawſhi, „tu wón leži!“

Zyrkwiński pschedstejicžer ſo poſtróžiwschi ſtupi nekotre krocžele wróčzo.

„Né wěro, wž to njebuđecže pscheradžicž, ale w cžaſach tajkich strachow, dha je najblížſhi row tež najhmaníſhi.“

Zyrkwiński pschedstejicžer kħubi, ſo chze njeležecž wo ſpodžiwnym měſtnje, kotrež běſchtaj ſa kħowanje morweho wuſwolitoj, kħwalesche pak jeju, ſhoniwſhi, ſo chzetaj wofrjedž noweho pohrjebiſcža na woponijecže ſwěrnehho pestilenziariuža kſhiž poſtaſiež ſi napižmom:

„Dobry paſtyr wostaji ſwoje žiwenje ſa w wžy.“

Njeđzela Lātare.

Seženje Žana 11, 1—46.

Hlóž: Jeſuſ moja nadžija.

Nasch knjes Jeſuſ ſi pôžlami
Junu psches nôž ſi hoſčom běſche
W pschezelnej Bethaniji,
Schtož wón nihdze njemějeſche,
Hdzež by kħlowu połožił,
Kaž je ſam to wuprajil.

Tam wón, w domje Lazara,
Nôžny wokſchei wužiwaſche.
Hdyz po próžy teho dnia,
Wotpočinku namakaſche,
A ſa ſwój hamt wučerſki
Š nowa ſaž ſo požylni.

Wot tam Jeſuſ ſi pôžlami
De je židowskeje wuſchol,
Dželil ſo w Bethaniji

„Lubſhi ſastojniſki bratſje! Nadžiomne macže ſo wž tak rjenje jako my tu na wumjeňku. Mjeje pohonjuje moja wutroba połna luboſcže ſi ſastojniſkemu bratrej, ſo waž ſi ſlědowazem ſa pominam. Želi macže džecžatko wuſhcežicž, dha je jenož poſtrjepež, to hodži ſo wot naſdala dokonjecž, ſchtož pak, kaž je to dotal poła naž waſhniſje, njeje pschi polecžu móžno. Dale: njeſpoložež pschi absoluziſti ružy na ſpovednych, ale ſežińče ſnamjo kſhiža jenož powschitkownje. Dale, a to je najwažniſche: ſtupče ſo, hdyz macže cželo kħowacž a pschi druhich podobnych ſkladnoſcžach ſtajnje tak, ſo wětr wot waž precž duje. To je ſhmane. Budže ſi zyła — tele napominanje ſmě ſebi starſchi, wo Waſche žiwenje ſo něžne poſtarazh ſastojniſki bratr drje wuprajicž — radſcho mudry, hacž ſo ko traſch ſi něžim pschelhwatacze! Mjeje ſo rjenje a derje! Waſch!“ atd.

Kaplanez knjes, wobhlađniwy a staroſćiwý, kaž wón běſche, běſche najprjedy ſtup ſyrkwińskemu pschedstejicžerzej wučital, tola kħwalbu, kotruž běſche wocžakował, njebeſte ſa to žnjal. Zyr-

winſki pschedstejicžer běſche bjes dwěla hordy na ſwój wuwjedžomny rjekowſki ſtutk; wón hlađasche na piſarja tehole lista, jako chžiſt jeho pruhowacž a ſo jeho wopraschecž: Móže macž ſwoje cžekne džecžatko tež ſi daloka cžechicž? Móžde ſe ſi dwajlóhēzowſkim ſijom ſa žilku pomažnycž?

Džiwnje běſche ſo zyrkwiński pschedstejicžer ſhotowil. Tajki kħwataſche psches woněmene haſy. Wón ſam běſche ſpodžiwny hōſcž, hdyz by tu ſi zyła žane wóčko bylo, kotrež by ſo ſa nim roſhlađale. Jeſo dom běſche hiſhce ſawrjeny, nichto ſo njebeſte jeho wiňoweje pinzy dótlnyl. Do ſužodnych domow klapaſche ſo ſe želesnym biežkom pschi durjach; tola nihdze jemu njevotmolwicu. Bjes dwěla běchu tu wschitzh wumirjeli. Hdzež běchu wobydlenja wotewrjene, dha cžehnjeſche ſi nich ſpodžiwna, nimale kłódka wón.

Wjecžor ſo naſhileſche a pohonjowaſche jeho ſi spěchnoſcži. Wón chžiſche ſwój walczk wotedač. S někim dýrbjeſche tola poręčecž, jeli ſo chžiſche ſo ſi ežecžu wróčicž.

Pschi kaplanez durjach dželaſchtaj dwaj cžlowjekaj. Jedyn tam klecžesche a, kaž ſo ſdaſche, bjerjeſche ſamjenje ſe ſemje a mjetasche je na ſtronu.

„Wſchako je poſrjebnischič połne!“ rjeknij murjeř, kotrhž běſche ſwónk wot teho čaža ſem, hdzež běſche nahla ſmjerž ſtareho ſwónka wotwolała. „Njebych wjedžał, cžeho dla dýrbimoj ſo hakle tak daloka bědžicž.“

„Pódlia teho“, měnjeſche drjewokař, pjerſchž na ſtronu mjetajo, a do jamy, ſchtyri ſtopnjiw hľubokeje, pohladajo, „ſchto wě, hacž tu hdz ſažo nechtó do kaplaſtwa ſacžehnje. Hdyz je hľuboko doſez poſhovaný, dha wſchak móžno njeje, ſo mohł ſo nechtó ſi kħoroſežu natykacž.“

„Wěſh th“, měnjeſche murjeř, ſe ſwojim dželom ſastawſhi, „kaplanez knjeſej kuf ſatyknjenja tež ſeschkodžicž njeſmohlo — nō, njeđzivaj ſo jenož! Měnju natyknenje ſi paſtýſkej luboſcžu. Šhmaníſhi próh, psches kotrhž ſo do a ſi farſkeho doma kħodži, ja njeſnaju, kaž ſmój jón dženža poſožiloj.“

„Schto tu cžinitaj?“ woprascha ſo zyrkwiński pschedstejicžer. — „S prawdu prajene, běſche najprjedy dwělował, ſchto ſo tu džela, hacž tu ſznamo njeſprawne ružy ſa poſkladami ryja abo hacž je traſch pestilenziariuž telko dokhodow měl, ſo chze je tu ſhōwacž! — Runje wustupi měſacž ſadu mrbcžele.

„Wobaj cžlowjekaj ſo ſtróžiſchtaj.

„Hdze je prédar. Schto tu ſtejtitaj, jako njebeſchtaj žane ſhmane ſwědomje měloj?“

„Nó“, ſarečza murjeř ſi dobremu, ſo přeni ſhrabawſhi, „tu wón leži!“

Zyrkwiński pschedstejicžer ſo poſtróžiwschi ſtupi nekotre krocžele wróčzo.

„Né wěro, wž to njebuđecže pscheradžicž, ale w cžaſach tajkich strachow, dha je najblížſhi row tež najhmaníſhi.“

Zyrkwiński pschedstejicžer kħubi, ſo chze njeležecž wo ſpodžiwnym měſtnje, kotrež běſchtaj ſa kħowanje morweho wuſwolitoj, kħwalesche pak jeju, ſhoniwſhi, ſo chzetaj wofrjedž noweho pohrjebiſcža na woponijecže ſwěrnehho pestilenziariuža kſhiž poſtaſiež ſi napižmom:

„Dobry paſtyr wostaji ſwoje žiwenje ſa w wžy.“

A do Galilejskej' dōschol
Tam, na stronu Jordana
Blisko horj Tabora.

Tam tej šotjje Lazar,
Se židowskej' wotpózlaštej,
Martha a tež Marija,
A Jeſuſej, a prajiež daschtej:
„Hlaj, tón tiz je luby eži,
Schoril je w Bethaniji.“

Hdyž to Jeſuſ nashoni,
Hischeže dwaj dnjej na tym měſeze
Sawosta pschi Tabori.
Runjež lubowasche wěſeže
Wobej šotjje ſchromadnje
S Lazarom w Bethaniji.

„Lazarus naſch pscheče, ſpi,
Jeſuſ k wucžownikam džesche,
Na ežož wón jím woſjewi,
So wón jeho ſbudžicž chžysche.
A ho wot tam naſtaji
A Lazarus w Bethaniji.

„Spi-li wón, b'dže lepje ſ nim,“
A njom' eži wucžownizy džachu.
Jeſuſej ežim ſtroſchtuiſchim
Wotpohladam pschitup dachu,
So jich pscheče wotkori
Sažo we Bethaniji.

„Lazarus, wón wumrjeł je,“
Jeſuſ nět k nim rjeknje ſ nowoh'.
W kraju Galilejskeje
Sso wjaz' njekomdžesche dolho,
Alle ſwój khód k požlam
Czehnjesche k Bethaniji.

Tehdom Martha běžesche
A Jeſuſej won napschečejiwo,
Prajo, hdyž jom' ſdželſeſche
Gsmjercž toh' bratra ſemrjeteho:
„Kneže, hdy by tu byl,
Moj bratr, wón by njewumrjeł.“

Potom Martha potajni
Sſotru Márju ſawolasche.
Tež ta takle pschitupi
A Jeſuſej, a powjedasche:
„Kneže, hdy by ty tu byl,
Moj bratr, wón by njewumrjeł.“

Hdyž pak Jeſuſ wuhlada,
So tam Márja ſylſowasche,
A tých, tiz ſi nej plakaja,
Tež knies Jeſuſ ſaplataſche.
A ho potom dowjeſež da
A rowej teho Lazar.

Jeſuſ jeho namaka
Hijo w rowje klapazeho
Pod pschitrywom ſamjenja,
W pótnejch rubach wobwiteho,
Po tym ſo wón ſchtyri dnj
Dolho w rowje ležal bě.

Tam ho Jeſuſ pomodli
Po Lazarowoh' rowa,
Bliže k rowu pschitupi,
Sawola te wažne ſłowa:
„Pój won ſi rowa Lazarje.“
A wón ſtaže woprawdže.

Luboſež, tiz w Bethaniji
Bu po Lazarowoh' blida
Mjes lubymi ſwójbnymi,
Hdyž ſo k nim knies Jeſuſ pschida,
S Lazaruſom hromadži
Wopiszacž ſo njehodži.

Tajka luboſež pschečeſtwa
Budže kniežicž w hornim ſwěži,
Hdžež budža wot pschetlačza
Nuts ſo nam'kaž Bože džecži
Mjes ſwojimi ſnatymi
Wěčnje w ſbóžnym towarſtwi.

Jeſu, kiž ſy woteschoł
A rjanoſczi do Božoh' raja,
Horje wjſche mróželow.
Dom do twojoh' wóznoh' kraja,
A ſy prajil: „Ja du tam
Město pschihotowacž wam.“

Tehodla ſo komudži
Tam nět hižo dolhe lěta.
Nawoženja njebjeſti.
Hdžež je pschyna, kražna hěta,
So by psches tón hnadiu ežaž
A pokucze tež pschivjedl naž.

Schtož tu kražne na ſwěži
Běſche, to ſo tam b'dže ſhubicž,
W tamnej ſbóžnej wěčnoſeži
Budže ſo knies Jeſuſ ſubicž,
Dokelž ſwětej pschinježl je
Wěčne rjane žiwenje.

Duž njech ſubi pschečeſlio
Psches žiwenje ſe minu džaja.
Hdyž nii mary ſtaja ſo,
Dha wſchaf wróčo woftanjeja.
Ty pak Jeſu chžesč mje ſam
Wjeſč psches row hacž k njebjeſam.

Duž na tebje Jeſuſo,
Moje pschečeſtvo chzu twariež,
Prjed' hacž ducha mojeho
Cželna hěta chze ſo ſtariež.
Mli je twoja wſchehomž
Sernicžka psches rownu nőz.

Njech tež budže wſchón mój proch
Do požlednijoh' ſorna ſhnity,
Njech mój row je poroſtl moch,
Wot ſwěta b'du ſapomuith:
„Zeno ſo ty, Jeſuſo
Snajesč mjenia mojeho!“

Luby Jeſu, tež ja chzu
Na twój hlož tu ſi rowa ſtanycž.
Ty mi k rjenshom' žiwenju
Tehdom ſečhyl kaſacž, cžahnyež
A njebjeſkej Bethaniji —
W tamnej rjanej wěčnoſeži. Njemjenowanj.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloſa.

— Tára ſwježelazu powjeſež móžem⁹ lubym čitarjam ſobuſdželicž. Psched krótkim ežažom mějeſehe ſo debata wo danskich naležnoſežach w pruſkim ſejmje. Danszy běchu ſo w Schleswig-Holsteinskej ſpječziwi pschečejiwo naſchej wjſchnoſczi wopokaſali, dokež býchu ſo najradſcho ſažo ſi Danskiu kraleſtwom ſjednocžili. Pschi tutej debacže ſlaſa ministr ſwonkownych naležnoſežow kniesa ſapóžlanza ſi Göz, kotrž naſchich pruſkich Sſerbów w ſejmje ſaſtupuje, k ſebi a ſo jeho woprascha, kaf ſo Sſerbja ſadžerža. ſapóžlanz da jemu dobre wotmolwjenje: „Sſerbja ſu kraložwerny lud — haj kraložwerniſchi hacž wjèle Němzow.“ My ſo wutrobnje wježeliny, ſo je ſo naſhemu ludej na wjſhokim měſeze tele ſaſlužene pschipoſnače doſtało a wěſeže ſměje to tež ſa pschichod ſwój plód, ſo budža wobarnowani psched wſchém njeprawhym a njeſaſluženym podlóčenjom.

— Pschichodnu njedželu budže prěnje lětisče herbſke ſemſchenje w Draždjanach — prěnje po 50 lětnym jubileju herbſkich ſemſchenjow. Boža ſlužba ſměje ſo w naſhwilnej zyrfwi, kotaž je ſo ſa kſchijnu natwarila pschi Lipowej haſhy a ſapocžnje ſo pschipoſdnju w 12 h. Spowjednu wuežbu ſměje wodžer naſchich herbſkich ſemſcherjow knies ſarač ryczeř Jakub-Njeſhwacžidliſki a předowanje knies archidiakonus Guda ſi Lubija.

— Hdyž běsche dlěšchi čas wschitko směrom, je nětfo řažo
nějšto blyščecž wo wotmyžlenej želeſnižy, fotraž ma ſo wot
Rakez pſches Wojerez do Hródka natwaricž. Pjedža je želeſniſſi
ministr pſchikafal, ſo maja ſo pſchihotowanſte džela ſa tule želeſnižu
muwjeſcž. S wulkej ſchfodu je, ſo je ruuje nětfo cžoply pſchecžel
tehole twara, knies baron ſ Rabenau nad Rakezami wumrjel,
fotryž by twar ſpěchowacž móhl. My pak ſo nadžijamy, ſo ſo
wyschnoſcž, fotraž je ſo tejele wažneje želeſnižy dolho doſcž dlějiſa,
nětfo tež ſſutfi pořaže a tu želeſnižu natvari, fotraž je muſna a
wulžy wužitna ſa zyſlu Lujžiſu.

— Bo našej Lusatij bo w tych tydzenjach domjaza kollektu
sa twar Schwanckanskeje zyrfwje ſběra. Te wopory, fotrež ſu nowe
stawy woſady pſchinięſkle a tež ſa pſchichod na bo wſałe, ſu wul-
feho pſchipóſnac̄a hódne. Boni ſebi wěſcze ſaſluža, ſo my jich,
kotsiž ſu tak ſaho:jeniu zyrfwinſku a kſcheczijanskemu myſl poſaſali,
tež ſ darom pođpjeram⁹ a ſ tym džel jich staroſcze, fotruž maja
ſa pſchichod njeſcz, wot nich woſmijem⁹. Duž lubi Sſerbja! wo-
pruje po ſwojim ſamoženju bohaty dar! Bóh tón Šnješ wam
to ſaſo žohnuje!

— 1. kapitle je ſamý kóžde lěto narodný džení naſcheho Bismarcka ſwjeczili. A hdyž wón tež wjazy w ſwojim ſastojnſtwje njeſtejſche, jeho džakowny lud czeſczeſche a ſtronjeſche ſe ſwojimi pſcheczemí na jeho narodným dnju. Pſchetož naſch lud ženje ſapomnič njemóže a njebudže, ſchto je Bismarck ſa njón byl a cžinil. Lětſta budže 1. kapitle ſrudný džení wopomnjecž, pſchetož wón tu wjazy mjes namí njeje, ale je domoj ſchoł ſe ſwojeho njeſprózniweho živjenja k wěcznemu měrej. S dobovym pak budže ſo jemu na týmle dnju poſlední ſjawná czeſcž wopofasacž. Žeho cželo, fotrež hacž dotal w hrabž Friedrichſruhe ſteji, budže ſo w Mausoleju (w kramuje nativarjenym wjelbje ſ famjeñnej wěžu daſofo do wokolních ſhlaďowazej) k poſlednjemu wotpočinfej ſhowacž a naſch lud ſměje poſledni króč ſklađnoſcž, jemu ſjawnje ſo na tutej ſwjatočnoſci wobdželičž a ſwój hnuth džak ſjewicž.

— Sozialdemokratiſſi ſapóſzlauz Bebel chžyſche w fhěžorſtivoivym
ſejmje ſažo wſchelafe njedostatfi w naſchim wójſku dopofaſacž.
Wón pak ſrudnje wotlecža, dofelž ſo jemu dopofaſa, ſo ſu jeho
porofi pſchehnate a tež njewérne. A pſchi tym wón njeběſche
wjazy hacž něhdže 8 tajſich porokow w zylym němſkim wójſku na-
ſběracž mohl. Hdy býchu tele porofi wérne byle a niz woprawdže,
faž tež ſu, pſchehnate byle, by to ſawěſcze ſa naſche 400,000 ludži
býlne wójſko hiſchcze najlěpsche a uajrjenſche ſhwědczenje bylo.

Slucj f. człowiskim wutrobant.

Žedyn ſ najdžiwniſchich podawſow w ſwětnej historiji je, ſo
wot wſchitſich tych tykaž miſionarow, fotſiž won džechu ſ zufym,
džiwim ludam, haj ſamo ſ ludžižracžkam, bu tola jenož mała licžba
wopor jich mordarſſeho lóſchta, hdvž ie ſo tola wjele Europiſtich
na jich pucžowanjach a pschi jich wifowanjach wot ludži tam bydla-
zých morilo a ſo hiſchcže pschezo mori.

Snaty miszjonar Frič Reuter w Wedinzech (w Afrizy) dosta jedyni dżenit wopyt zufych, bělych kniesow, kotsiž ſo dodžiwacž nje-móžachu, ſo je ſo wořrjedž cžémneho pohanskeho kraja pſches Reuterowe dželo telko wulfotneho dokonjało. Duž ſo jedyni tych kniesow praschesche: „Snajeschcze dha Wy rěcz tudomnych ludzi, jačo Wy tu pſchiúdžeschcze?” A jačo Reuter „ně” wotmolwi, praschesche ſo tamny: „Haj, ale fakt ſeže ſo Wy tymle džiwnym ſroſymiliwy ſežiniš?” Duž wotmolwi Reuter: „Wona je ſwětna rěcz, kofraž ſo wſchudžom rosumi, to je luboſcž. Husto doſcž pſchi-walichu ſo džiwe ſylý ſe žałostnym harowanjom, hrožachu naſ moriež a wotehnacž. Husto běſche derje, ſo ja niežo wot teho njesroſumich. Potom pak ja cžishe do ſtwojeje ſwiatniž ſańdzech (injenujžy do ſtwojeje modlerſkeje komorki) a wuſforžich mojenu knieſej a miſchtrej wſchitko. A tam ſtejesche mój ſchrubník, pſchi kofrymž ja prěni čaž nimale wſchědnje ſtejach a ludžom jich mothki, nože atd. porjedžach. Cži, kofrymž běch pomhal, potom domoj džechu a tym ſtwojim prajichu, ſchtož běſche tón běly muž jím darmo do ſlužbow w luboſcži cžiniš a ſ tym woni mi ſami ſemju pſchi-hotowachu ſa ſymjo Božeho ſłowa. Ta ſ nim ſ nowymi jaſykami njerěčach, kaž ja poſchtolsjo na ſwiatkovnym ſwiedženju, ale ſylnje, kaž mi ſ exta wuſhadžesche; ale cži pohanjo na mni widžachu, ſo ja derje měnjach; woni widžachu ſylsy w mojimaj wocžomaj na ſtwojej duchownej ſtwierdženoſeži. Woni ſroſumichu to ſłowo lerato „luboſcž“ a te ſłowa Ke a le rato „ja waž lubuju“ a

to činjesche na te najtwjerdſche wutroby ſacžiſchež.“ A taž Reuter
ku wſchitzu miſionarojo, wſchitzu woprawdžicži wucžomnižu ſeſuſkowi
to ſame nashonjenje činiſli, ſo je luboſež klučž k wutrobam, luboſež
k Bohu temu ſknjeſej, fotremuž wſchitko praſi a wuſkorži; a luboſež
k hubjenym bratram, ſa fotrychž ſo ſa wopor dasch. Luboſež je
prawa rěčž ſwěta. To je jara czežko ſa naš, franzowſzhu abo
lačzonſzhu nawuſnycž, hacž runje manu k temu wſchelake knihi, haj
ſamo czežko je macžeru rěčž prawje nawuſnycž, ale njewurjefniwje
czežko je rěčž luda nawuſnycž, fotryž ſi zyła hiſcheže žaneho piſma
nima. Luboſež paſ je najlěpscha wucžerſka kniha rěče, haj wona
je macžeru rěčž wſchitkich člowjekow, čornych a bělých, žoltych,
čerwjenych a brunych: a ſchtóž tule rěčž ſnaje, ſo wſchudžom
roſumi. Profes̄or Drummond praſi: „Ta ſým w Afrižu był
a ſým ve wutrobje najczěmniſcheho džela ſwěta člowjekow namakal,
kotsiž ſo na jenicžfeho běleho muža dopomichu, fotrehož běchu hdj
wohladali — na Davida Livingſtona. Wón je njebohi, ale dženſa
hiſcheže rěčti wón w Afrižu. Woči wbohich čornych ſo ſwěcža,
hdjž wo tym pſchecželnym doſtorje powjedaja, fotryž běſche pſched
ſetami poſla nich. Woní žaneho ſłowa wot jeho jendželskeho nje-
ſroſumichu, ale wón ſo na tamu ſwětnu rěčž roſumjesche a woni
čujachu, ſo luboſež jeho wutrobu napjelni. Druhi afrikanski pucžo-
wař powjeda, ſo narěč „ſube džecži“ na jeho čornych noscherjow
husto runje tehdom džiwnje ſtutkowaſche, hdjž běchu wot napinazych
pucžowanjou sprózni. Potom ſaſo ſi nowej možu dale džesche.

Duż, wó nanojo a maczerje, siž wó to čítacze a scze dawno móz nad swojimi dżeczimi śhubili, njechacze jo junfrócz frucze si thmle klučom ē wutrobam spytac? Ale wopomíncze pôdla: Bóh połoži tónle kluč ē wutrobam čłowěscich dżeczi jenož do tajscich rukow, siž bo su mot njeho swjasac dale, do wutrobów, fotrež wulsi khumsczt Inbosče w jeho schuli na wukných. Luboscž, fotraž jemu wschitko wuskorži a praji a fotraž bo bratram sa wopor dała, kaž je to 1. Kor. 13. wopisane.

Несхто є воспомінанju.

Cžim džafowniſchi m̄ ſm̄, cžim wjazh pſchicžint̄ nam tón
knješ dawa, ſo býchm̄ jemu džafowni byli.

* * *

Hdyž do wobstejnoscžow pſchiūdžesč, hdžež njewěſč, hdže
dyrbisč hladacž, tehdom hladaj horje.

* *
Hdyž móže čert twoje móczfo abo mucho dobycz, potom tež
býršť twojej ruzh a nosy směje.

Porjedzenia.

Skutovanie v posledním čísle dýrbi tak rěfač:

Dalische dobrowolne daru sa wbohe armenisse kyroth:

Š Buſecžansſeje woſadv pſches fnjeſa ſararja ſubizudarichu:

Michał ſſej woſadu pſches fnjeſa fararja Rädu:

Hroniadze: 102 hr. — n
Bóh žohnuj dary a daricželow!
W mjenje wbohich ſyrotow praji wutrobný džaf